

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

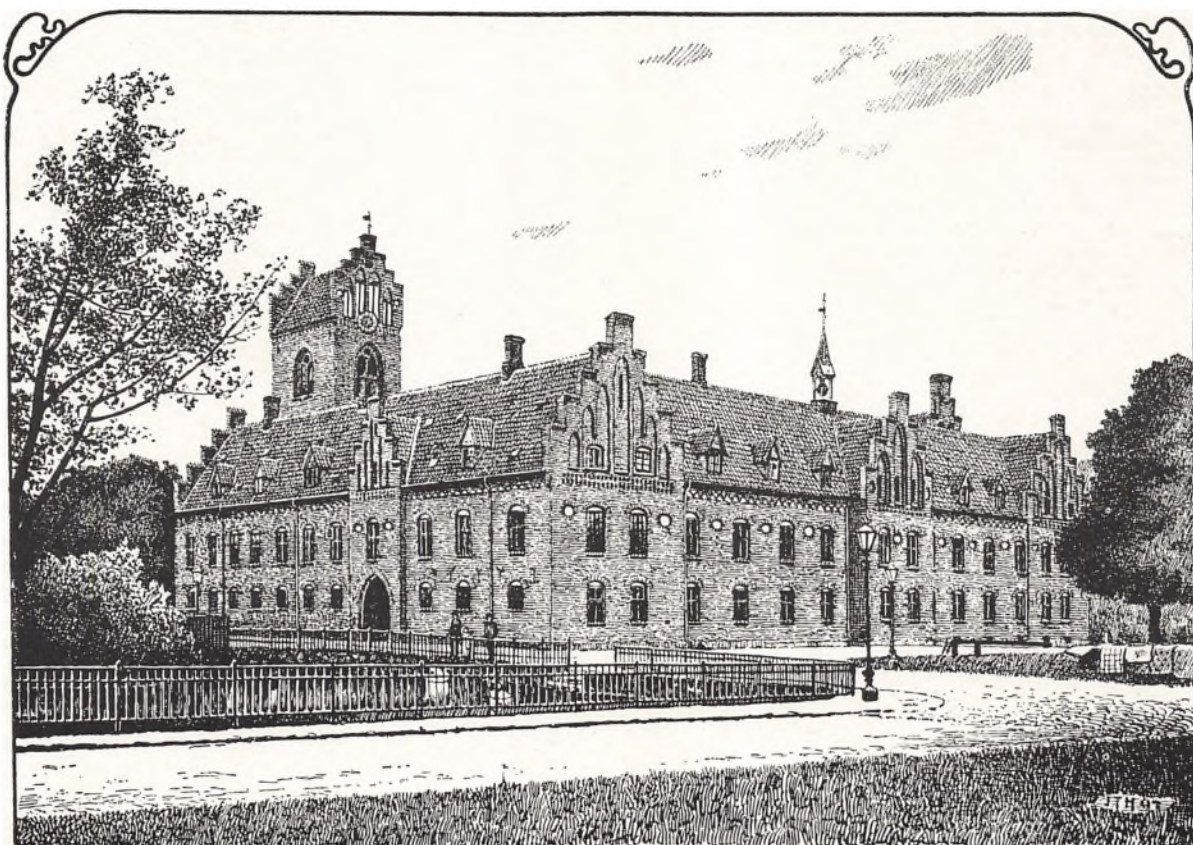

*Lær af fortiden - Lev i nutiden
Virk for fremtiden*

April/Maj 1986

261 - 44. årgang

HERLUFSHOLM

Herlufsholm, tidligere Klostergods oprettedes i midten af 1500-tallet af de sidste ejere, admiral Herluf Trolle og hans hustru Birgitte Gøye som skole for adelens børn. Under årsmødet besøger vi »den lærde skole«, der idag er gymnasium for unge af alle klasser.

**Medlemsblad for
Dansk Slægtsgaardsforening**
oprettet 5. juli 1941

Redaktion:

Hans Hviid, Fåredammen 11, 5300 Kerteminde,
telefon 09-32 14 61.

**Kasserer, sekretær og
annonceekspedition:**

Inger M. Hansen, Bjerggårdsvej 9, 2840 Holte,
telefon 02-80 25 37 (bedst kl. 17-19).
postgiro nr. 8 08 31 42.

Slægtsgaardsarkivet:

Slægtsgaardsarkivet er p.t. under flytning
Arkivar Else-Margrethe Ransy,
Udbygade 19 I, 2200 København N
træffes på tlf. 01-37 73 22 tirsdag og onsdag 14-16
(fortrinsvis folketællinger)

Genealog Bo Johansen

St. Strandstræde 4 I, 1255 København K
træffes på tlf. 01-11 67 20 efter 18
(fortrinsvis gård- og slægtsundersøgelser)

Foreningens revision:

Gårdejer Vagn Mathiasen, »Solgaard«, Langerød
Økonomikonsulent Peter Schou Andersen,
Nordsjællands Landboforening, Hillerød.

Hovedbestyrelsen:

Formand: Gårdejer Jens P. Petersen, (R), Thyrasvej 7,
4100 Ringsted, tlf. 03-61 00 23.

Næstformand: Gårdejer Holger Buch Juul,
Ribevej 13, Ødsted, 7100 Vejle, tlf. 05-86 50 21.

Formand for bladudvalget.

Gårdejer Peder Møller Frifelt, »Frifelt«, Frifeltvej 6,
6870 Ølgod, tlf. 05-24 30 87.

*Ovennævnte tre udgør bestyrelsens forretningsudvalg.**Formand for arkivudvalget:*

Gårdejer Vagn Mathiasen, »Solgaard«, Toeltvej 4,
Langerød, 3480 Fredensborg, tlf. 02-19 38 37

Gårdejer Jørgen Skoven, »Skoven«, Stejlbjergvej, Asdal,
9850 Hirtshals, tlf. 08-97 11 66.

Gårdejer Knud Raunkjær, Magnolievej 114,
6880 Tarm, tlf. 07-37 30 08.

Gårdejer Peder Nørgaard Larsen, »St. Engeborg«, Ballingvej 5,
7800 Skive, tlf. 07-52 24 85.

Gårdejer Niels Sehested, Herredsvej 2B, Holmstol,
8883 Gjern, tlf. 06-87 50 19.

Gårdejer Henry Slemming, Hammelevvej 23,
Hammelev, 8500 Grenå, tlf. 06-32 01 99

Gårdejer Hans Kloppenborg Skau, »Skovgaard«,
Skovgårdsvej 15, Hammelev, 6500 Vojens, tlf. 04-57 72 21

Gårdejer Carl Martin Christensen, »Kaaregaard« Badstrupvej 39,
Badstrup, 5485 Skamby, tlf. 09-85 11 74.

Gårdejer Hans Peder Madsen, »Mariesminde«, Røjrupvej 41,
5550 Langeskov, tlf. 09-97 23 21.

Gårdejer Meta Larsen, »Skovvang«, Præstøvej 107,
4640 Fakse, tlf. 03-82 51 45.

Gårdejer Frede Falk Rasmussen, »Vestervang«, Marrebæk Tværvvej 5,
Marrebæk, 4873 Væggerløse, tlf. 03-87 73 57.

Gårdejer Aage Tolstrup, »Stangegaard«, Skarpeskadevej 6,
Aarsballe, 3700 Rønne, tlf. 03-99 92 77.

Æresmedlem af foreningen.

Revisor Kr. Foged, København.

Vor europæiske opgave

Folkeafstemningen i februar blev en klar tilkendegivelse af dansk vilje til at følge op, hvad Europaudviklingen helt fra 1945 har medført af politisk vilje og erhvervsmæssig stræben efter at videreføre sunde tanker ud fra en sikker viden om at det ikke kunne fortsætte ad hadets og splidens veje. Vi har set en erkendelse af samarbejdets og fællesskabets værdi gro frem udenrigspolitisk og i Nato-perspektiv, og derfra blev der bygget bro over økonomiske, produktionsmæssige og handelspolitiske skranker. Og således manifesterer det hele sig gennem folkeforsamlinger og institutioner i Strassbourg, Luxembourg og Bruxelles og med tilslutning nu af 16 lande efter Spaniens og Portugals optagelse.

Dette viser et historieforsløb som anskuet i århundreders perspektiv er statsmænd og befolkningers bedrift væk fra magtpolitik, krige og nationale bedragerier og frem til den ærlige dialogs konsekvens, nemlig forståelse og efterlevelse af reelle tilstandes bud om at gavne og samvirke, hvis det skal gå godt. Ligeledes viser det en sindelagsforskydning nationale menneskergrupper imellem, som måske er det største fremskridt. Farens tid er omme i Vesteuropa, og tilbage står den kæmpestore sag at få diktaturets og demokratiets samgang i system så misforståelser og ideologiske forskelligheder ikke bliver stridspunkter af alvorlig karakter. Og hertil kan også den etablerede styrke i det vestlige samarbejde være den afgørende faktor. Der er al grund til at tro at økonomiske gevinster og bedre enighed vil omsætte sig i større respekt i øst og deraf kommer så en sameksistens, som ikke vil blive virkelighed, hvis nationale modsætninger får overtaget.

Derfor er ét fornødent: Vi skal forstå vor europæiske opgave. Som samarbejdspartner og bidragsyder og med en viden om international og national velfærd som et ufravigeligt fundament. I produktionssektoren og i konferencerummet skal nogle kameler sluges, men den egentlige baggrund er fortsat en lyst til at skabe økonomisk fremgang og social rimelighed kombineret med ydre samtræk i forbund med stærke koncentrationer kloden rundt. - Det kræver forståelse og aktiv medvirken overalt.

Jeg håber, at vi allesammen i danske landbohjem stedse er med, hvor fremtiden bliver til og hermed en hilsen og tak til hele Ja-folket, der sikrede den værdifulde forbindelse udad ubeskåret og videreudviklet ud fra erfaringens og tidens tegn.

Jens P. Petersen

Årsmødet i Susålandet

Susålandet er området mellem og omkring byerne Næstved-Ringsted-Sorø-Haslev. De mange søer, moser og skove gav allerede i oldtiden livsbetingelser for en talstærk befolkning. Landsdelen blev senere præget af store godser og herregårde med tæt beliggende, veldyrkede landsbyer.

Rundturen søndag den 25. maj begynder med andagt i Herlufmagle kirke, hvis tårn og kirkerum er opført af flere gange, og som er storslået i sin rendyrkede stil med moderne freskomalerier i koret, moderne stole i skibet, hvidkalkede vægge. Prædikestolen formentlig af Abel Schrøder. Bygningsværket er så mægtigt for en landsby, at det er kaldt landsbyernes domkirke.

Efter andagten kører vi over Torpe-Kanalen, der i begyndelsen af 1800-tallet blev anlagt af C.C. Danneskjold-Samsøe, overdirektør på Gisselfeld, ejer af Holmegård, Broksø, Ravnstrup, Bavelse, Næsbyholm med flere godser. Hensigten var at afvande de store moseområder, og som noget usædvanligt fik man vandstrømmen vendt, så den løb mod vest i stedet for mod øst. Derved blev vandstrømmen i Susåens nordre løb aflastet.

Videre gennem den gamle landsby Herlufllille, der ligger på en af landsdelens højderygge. Herfra er der 64 m.o.h. vid udsigt over de midtsydjællandske landskaber. Vi passerer derefter det gamle herresæde Ravnstrup, som har haft en meget broget historie. Slægter som Krumpen, Daa, Wessel, Danneskjold-Samsøe, Wedel-Jarlsberg og andre har været ejere af stedet, hvor folk som rigets admiral, Tordenskjolds broder og flere kendte danskere har virket med større eller mindre held.

Godset blev udstykket i 1930'erne. I den borglige hovedbygning forsøgte man skolevirksomhed uden held og i 1947 nedbrændte den. Den gamle park med botanisk afdeling gik i forfald, og fornylig har Fugleværnsfonden overtaget søen og dens omgivelser til fuglereservat, bl.a. med en Nattegalekoloni.

Turen går gennem Trælløse, hvor bønderne efter første verdenskrig i et halvt århundrede oplevede et kalkeventyr. Der blev gravet fin gødningskalk, som i stor stil blev solgt rundt i landet. Nu er grave- nene tilgroede.

Ad landevejen Næstved-Sorø kører vi langs Suså og Bavelse sø, Bavelsegård, Næsbyholm Storskov til Næsby Bro. Over Susåen videre til Vester Broby, hvis kirke er kendt for sine fornemme kalkmalerier.

Nu kommer vi ud på landevejen Sorø-Skelskør,

hvor udsigten er storslået ned mod Tystrup sø og Kongskilde Møllegaard, der er indrettet som fritidscenter og midtpunkt i det vidtspændende såkaldte sjællandske naturpark-område.

Vi kører langs søen op til Langebjerg, hvorfra der igen er herlige udsigter inden vi ruller ind på »Frøerlund« (som blev omtalt i sidste nr. af »Slægtsgaarden«).

Efter besøget hos gdr. Helga Pedersen kører vi atter mod Tystrup sø og kommer gennem områder, der minder om de overdrev, der prægede det danske landskab før landboreformernes tid. Her - i Borup Ris - er for få år siden udgravet en landsbybebyggelse fra oldtiden, der beviser, at danskerne har boet samlet i landsbyer mange tusinde år før man hidtil har ment.

Turen går videre gennem Rejnstrup og forbi Gunderslevholm, hvor man ser de to kirker Gunderslev og Skelby ligge side om side, kun med Susåløbet imellem.

Her langs Susåen kommer vi til Holløse mølle, hvor vandkraften har været udnyttet i århundreder. Førnævnte godsbesidder på blandt andet Næsbyholm ønskede også at iværksætte pramfart på Susåen. Det lykkedes i nogle år ved kanalgravning og anlæg af sluser. Ved Holløse kan man endnu se rester af den udgravning, som muliggjorde, at prammene kunne komme udenom mølleværket.

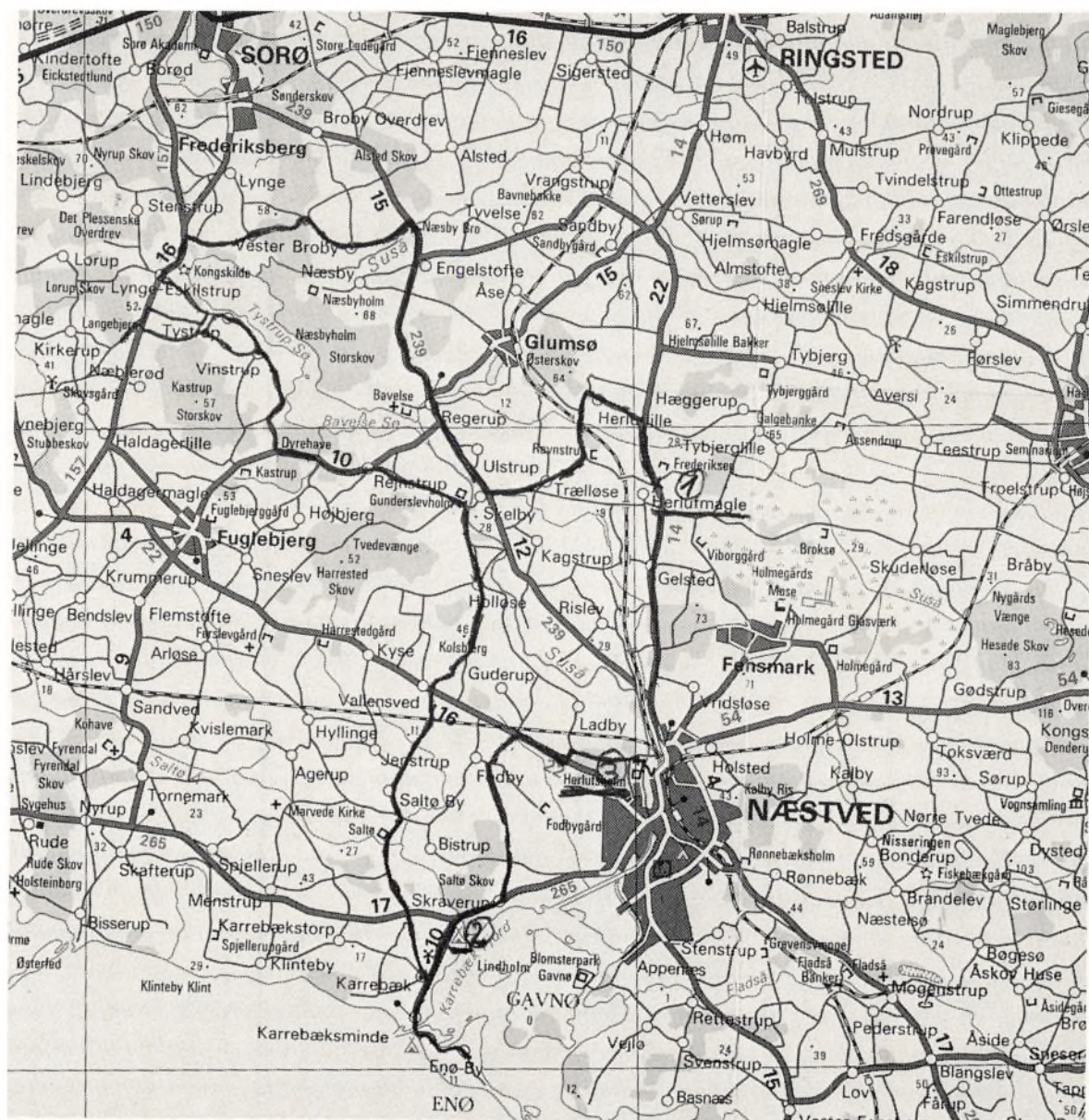
Fra Holløse er turen lagt ned gennem de mange landsbyer, tværs over Slagelse-Næstved-vejen, forbi Saltø gods, tværs over Skelskør-Næstved-vejen ned til Karrebæk fjord, Karrebæk by og videre til Næstveds gamle losse- og ladeplads, fiskerlejet Karrebæksminde samt ud at vende på bade- og ferierøen Enø.

Tilbage langs fjorden til restaurant »De hvide Svaner«, hvor frokosten venter.

Styrket af et godt måltid er vi klar til sidste etape op gennem landskabet og ruller snart ind på det store område, der dækkes af Herlufsholm lærde skole, kirke, avlsgård med mere. Den berømte læreanstalt blev skænket af Herluf Trolle og Birgitte Gøje. Den fungerer som moderne gymnasium og kostskole og rummer mange gamle samlinger. Stiftelsen, som står bag skolevirksomheden, ejer stadig jordbesiddelser og skove. Rektor vil selv vise selskabet rundt i kirken og de vigtigste dele af det omfattende kompleks og fortælle om fortid og nutid.

Og dermed slutter programmet for den indholdsrige dag. RGN

Kort over Sydøst-sjælland

Ved at læse artiklen på forrige side kan man se turen indtegnet på ovenstående kort.

Slægtsgårdsarkivet meddeler:

Slægtsgårdsarkivet er nu flyttet ind på Ringsted Landbrugsmuseum, Klostergården, Ole Hansensvej 3, Ringsted.

Vi har fået indrettet nogle gode hyggelige lokaler på 60 m² og vore arkivarer får fremtidig gode arbejdsforhold med god plads til arkivalierne.

Vi har kun gode forhåbninger om det fremtidige

samarbejde med museumsforeningen og museets personale. Arkivet er åbent hver onsdag fra 11,00 til 15,00 og undtagelsesvis efter aftale med arkivar Else Ransy.

Foreningens medlemmer og andre interesserede er velkomne til et besøg. Vi modtager med glæde avisartikler, landbohistoriske skrifter og bøger, samt fæstebreve, skøder og boopgørelser til opbevaring eller affotografering.

NB. Arkivets fremtidige telefonnummer bekendtgøres i næste udgave af Slægtsgården.

Vagn Mathiasen.

Nyt fra Folketinget

Efter en meget besværlig fødsel er der nu fremsat forslag til en ny landbrugslov.

Jeg skal ikke her komme ind på de politiske synspunkter om denne, men blot gøre opmærksom på, at den jo er et resultat af et indgået forlig mellem Landboforeningerne og Husmandsforeningerne.

Loven medfører, at ejendomme op til 15 ha nu kan handles frit, blot køberen opfylder kravet om bopæl på ejendommen. Det er en ordning, der vil sikre en bedre befolkningsstruktur i det åbne land, og derfor er den meget god, men den medfører en mindre mængde jord til de produktive landmænd.

Sammenlægningsgrænsen indskrænkes til 50 ha, dog kan der sammenlægges op til 100 ha, såfremt der ikke er behov for tillægsjord.

Afstanden for samdrift ved både køb og forpagtning bliver nu 5 km imod de tidligere 15 km, dog med en blød overgangsordning og rimelige regler for genforpagtning.

På Folketingets bord ligger der endvidere en ny lov om høst pant. Denne lov udvider de varegrupper, der kan sikres med høst pantebrev, således at bekæmpelsesmidler og visse omkostninger til udbringelse af kunstgødning kan sikres, men ikke åbner mulighed for generel sikring af maskinstationsarbejde.

Den nye lov giver endvidere gartnerierhvervet muligheder for på samme vilkår som landbruget at pantsætte deres udgifter til etablering af afgrøder.

Finansieringsreformen er nu endelig på plads efter det brede forlig omkring jul.

Vi fik den 12. marts en ny landbrugsminister, og jeg vil gerne ønske Britta Schall Holberg til lykke med embedet og håber, at hun kan etablere et godt forhold til alle landbrugets organisationer til glæde for hende selv, men også for erhvervet.

Carl Martin Christensen

Fra arbejdsmarken

KREDS-JUBILÆUM

Sjælland-Syd har 25-års-jubilæum i år. Det vil blive fejret den 25. juni med en udflugt til Møn og Nyord og efterfølgende festaften.

Om eftermiddagen skal deltagerne rundt på øen Nyord og derefter drikke medbragt kaffe i samlingshuset. Selv om den lille ø er forandret efter at være blevet landfast med Møn, er det stadig et spændende område, værd at besøge.

Videre går turen til Keldbylille på Møn, hvor Grete og Bent Ravnsted Larsen på gården »Egerod« åbner deres stuehus for selskabet.

Om aftenen er der spisning, fest og dans på hotel »Præstekilde«. Blandt andet underholder »Det mønske Firkløver«.

Ved redaktionens slutning erfarer vi, at fhv. landbrugsminister Niels Anker Kofoed kommer til stede ved festen og har lovet at tale ved spisningen.

RANDERS-KREDSSEN

Århus Amtskreds afholder landsbyvandring i byerne Gjerrild og Stokkebro (10 km fra Grenå) lørdag d. 21/6 kl. 13 sammen med Slægts og Lokalnyt.

Indbydelser bliver sendt ud til medlemmer som sædvanlig.

Henry Stemming.

Program for årsmødet

LØRDAG DEN 24. MAJ

- Kl. 13.30 præcis.
Mødet åbnes i Herlufsmaglehallen.
- Kl. 14.45 Kaffe.
- Kl. 16.00 kører vi til Ringsted og ser det nyåbnede Slægtsgaardsarkiv og Klostergården.
Der vil blive arrangeret buskørsel til og fra Ringsted.
- Kl. 18.30 Festmiddag i Herlufsmaglehallen, underholdning og dans.
- Kl. 24.00 Mødet slut.

DAGSORDEN FOR MØDET LØRDAG EFTERMIDDAG:

1. Valg af dirigent og protokolfører.
2. Formanden aflægger beretning.
3. Formanden for Slægtsgaardsarkivet, Vagn Mathiasen, aflægger beretning.
4. Formanden for bladudvalget, Peder Møller Frifelt, aflægger beretning.
5. Meddelelser vedr. Jens og Anna Jensens fond.
6. Beretningerne drøftes.
7. Fremlæggelse af regnskab og budget.
8. Valg til hovedbestyrelsen.
9. Valg af suppleanter til hovedbestyrelsen.
10. Valg af revisorer.
11. Mødested for årsmødet 1987.
12. Eventuelt.

På valg til hovedbestyrelsen er i år: Jørgen Skoven, Knud Raunkjær, Peder Nørgaard Larsen, Niels Sehested, Holger Buch Juul, Carl Martin Christensen, Meta Larsen, Frede Falk Rasmussen.

SØNDAG DEN 25. MAJ

- Kl. 8.00 afgår busserne fra Herlufsmaglehallen.
- Kl. 8.15 Morgenandagt i Herlufsmagle Kirke.
- Kl. 8.45 Afgang fra kirken til »Frøerlund« med et kort ophold undervejs, hvor vi nyder udsigten over Tystrup sø.
(Der er ikke adgang til staldene på »Frøerlund«).
- Kl. 11.00 Afgang. Vi kører gennem landskabet omkring Susåen.
- Kl. 12.30 Frokost på restaurant »De hvide Svaner«, Karrebæk.
- Kl. 14.00 Afgang til Herlufsholm, hvor vi ser på skolen og kirken.
- Kl. 15.30 slutter mødet med den traditionelle øl/vand.
- Kl. 16.00 afgår busserne til Herlufsmaglehallen.

PRIVAT INDKVARTERING

Vi vil også i år prøve at etablere privat indkvartering. De, som har mulighed for det, bedes aftale indkvarteringen indbyrdes.

DE, som ønsker privat indkvartering og de, som kan modtage gæster, bedes sætte × på tilmeldingsblanketten.

DER SKAL PÅ FORHÅND BETALES FOR DELTAGELSE:

Eftermiddagskaffe i Herlufsmaglehallen 22 kr.
Festmiddag i Herlufsmaglehallen 220 kr. (omfatter 3 retter, vin, kaffe) + andel i fællesudgifter (musik, tryksager, porto m.m.) 25 kr. i alt 245 kr.
Frokost på De hvide Svaner i Karrebæk 100 kr. incl. kaffe + andel i fællesudgifter (tryksager, porto, øl ved afslutningen m.m.) 25 kr. i alt 125 kr.

HOTELOPHOLD:

Foreningen har reserveret værelser på følgende hoteller:

Herlufsmaglehallen, 5 dobb. vær. til 165 kr. pr. person. Næstved vandrerhjem, 10 dobb. vær. til 105 kr. pr. person. (75 kr. hvis man selv medbringer sengelinned m.m.).

Hotel »Den gamle Borgmestergaard« i Næstved, 12 enk. og 21 dobb. vær. til 175 kr. pr. person.

Hotel Axelhus i Næstved, 1 enk. og 4 dobb. vær. til 165 kr. pr. person.

Alle priser er incl. morgenmad.

Mødedeltagerne afregner selv med hotellerne.

Eventuelle afbud bedes meddelt sekretæren hurtigst muligt for at regning for ubenyttet værelse kan undgås.

Alle ønsker vil så vidt muligt blive efterkommet i den orden tilmeldelserne modtages.

BUSKØRSEL:

Der vil blive arrangeret buskørsel til turen om søndagen og det anbefales at tage med bussen, da lokale folk vil fortælle om hvad der passerer.

Det vil koste 50-70 kr. pr. person, alt efter hvor mange der melder sig til.

Der vil blive arrangeret buskørsel fra Sønderborg, Haderslev, Kolding og Odense. Mødedeltagere, der kommer nordfra, kan køre med bussen fra Kolding.

Det vil koste 180-200 kr. pr. person incl. færge, alt efter hvor mange der vil køre med bussen. Nøjagtigt tidspunkt meddeles senere.

BUS FRA RANDERS - ÅRHUS

Århus kreds arrangerer bus til årsmødet lørdag d. 24. maj. Bussen starter fra Vivild kl. 7.45 ved Espensen, samler op i Randers ved rutebilstationen kl. 8.15 og er i Århus kl. 8.45 ved Musikhuset (Valdemarsgade) og ved Rønde rutebilstation kl. 9.15. Bussen skal med Molsfærgen kl. 10.

Bussen kører også søndag, såfremt der bliver tilmeldinger nok bliver prisen ca. 180 kr.

Tilmeldinger foregår til Inger Hansen på den almindelige tilmeldingsblanket.

Henry Stemming.

Tilmelding til Dansk Slægtsgaardsforenings årsmøde i Herlufmagle 24. og 25. maj 1986.

Tilmelding kan ske skriftligt til Slægtsgaardsforeningens kasserer og sekretær Inger M. Hansen, Bjerggårdsvænget 9, 2840 Holte, senest den 8. maj, hvorefter deltagerliste m.m. vil blive fremsendt.

Følgende deltagere tilmeldes (skriv tydeligt):

Stilling _____

Navne _____

Adresse _____

Evt. telefon _____

Ønsker at køre med bus om søndagen _ _

Ønsker at køre med bussen fra Sønderjyl
land med påstigning i _____

Ønsker privat indkvartering _____

Kanmodtage gæster _____

Betaling	antal	Pris	Ialt
Eftermiddagskaffe		22,-	
Middag og fællesudg.		245,-	
Frokost og fællesudg.		125,-	
		I alt	

Indbetalt ved

check _____ postanvisning _____ giro _____

Hotellophold - se modstående side	Enkelt værelse	Dobbelt værelse
Herlufmaglehallen		
Næstved Vandrerhjem		
Den gamle Borgmestergaard		
Axelhus		

Klip her - - - - - Send nederste skema ind - - - - -

Tilmelding til Dansk Slægtsgaardsforenings årsmøde i Herlufmagle 24. og 25. maj 1986.

Tilmelding kan ske skriftligt til Slægtsgaardsforeningens kasserer og sekretær Inger M. Hansen, Bjerggårdsvænget 9, 2840 Holte, senest den 8. maj, hvorefter deltagerliste m.m. vil blive fremsendt.

Følgende deltagere tilmeldes (skriv tydeligt):

Stilling _____

Navne _____

Adresse _____

Evt. telefon _____

Ønsker at køre med bus om søndagen _____

Ønsker at køre med bussen fra Sønderjyl
land med påstigning i _____

Ønsker privat indkvartering _____

Kanmodtage gæster _____

Betaling	antal	Pris	Ialt
Eftermiddagskaffe		22,-	
Middag og fællesudg.		245,-	
Frokost og fællesudg.		125,-	
		I alt	

Indbetalt ved

check _____ postanvisning _____ giro _____

Hotellophold - se modstående side	Enkelt værelse	Dobbelt værelse
Herlufmaglehallen		
Næstved Vandrerhjem		
Den gamle Borgmestergaard		
Axelhus		

Velkommen til nye medlemmer:

Ingeniør
Jens Chr. Bay
Samsøgade 20 st. th.
9000 Aalborg

Gårdejere
Georg Wibe Nielsen
Tingfogedgård
Rønnevej 109
Nylars
3700 Rønne

Gårdejere
Anette og Torben Agertved
Agertvedgaard
Strandvejen 12
4671 Strøby

Gårdejer
Henning Bruun
Orevej 1, Hallebyore
4450 Jyderup

Gårdejer
Jørgen Jensen
»Engkjærgaard«
Ugledigevej 22
4734 Allerslev

Gårdejer
Knud Erik Nissen
Trætteskovvej 3
4970 Rødby

Gårdejere
Rita og Mogens Andersen
»Lindeskovgård«
Lindeskovgyden 81, Højby
5260 Odense S

Gårdejere
Aase og Hans Erik Rasmussen
Katrinedal
Endebøllevej 18
5953 Tranekær

Gårdejere
Edith og Poul Rasmussen
»Aasøgaard«
Aasøvej 46
4171 Glumsø

EF-Parlamentsmedlem
Jørgen Brøndlund Nielsen
B.S. Ingemannsvej 4
8230 Åbyhøj

Fru
Marie Nielsen
Rodstrupvej 60
5485 Skamby

Gårdejere
Kirsten og Flemming Kragh
»Strandagergaard«
Væggerløsevej 12
4873 Væggerløse

Gårdejer
Chr. Dan Nielsen
Sjællændergaarden
Aastrup
5600 Fåborg

Gårdejere
Birte og Johs. Larsen
Venslev Huse 8
4050 Skibby

Gårdejere
Tove og Poul Pedersen
Slettehavevej 70
Nielstrup
4690 Haslev

Gårdejere Bodil og Jens Jørgen Larsen
Ebbeskovgaard
Holteskovvej 14
4640 Fakse

Proprietær
Poul Perch-Nielsen
Klippeggaard
Bjælkerupvej 165
4672 Klippinge

Gårdejer, agronom
Vagn I. Pertl
Eliselund
Helletoftevej 4
5953 Tranekær

Gårdejere
Lise og Leif Jensen
Møllebjerggaard
Højerupvej 34
4660 Store Heddinge

Gårdejer
Preben Rasmussen
Humlemosegaard
Humlemosevej 4
Lyderslev
4660 Store Heddinge

Gårdejere
Yrsa og Regner Johansen
Møllevej 80
4683 Rønnede

Fru
Marie Jensen
Søbæksparken 133
Jyderup Skov
4450 Jyderup

Fru
Gudrun Hemmingsen
Lerbæk
4792 Askeby

Gårdejere
Harriet og Hans Peder Rasmussen
»Toftehøjgaard«
Øxendrupvej 51
Øxendrup
5871 Frørup

Gårdejer
Gustav Søndergård
Braddal
Degnsgårdvej 1
7840 Højslev

Gårdejere
Bodil og Frede Hansen
»Lillevang«
Bjergvej 26
Menstrup
4700 Næstved

Gårdejer
Helge Nielsen
»Østofte Hedegaard«
Nørremosevej 15
4930 Maribo

Gårdejer
Carl Otto Knudsen
»Kristensminde«
Thoderupvej 21
Thoderup
5471 Søndersø

Steen Eriksen
Doritshave 32
6040 Egtved

Hr. gårdejer
Niels P. Jensen
»Boesminde«
Stouby Tværvvej 11
4873 Væggerløse

Gårdejere
Johanne og Ejner Mogensen
Iller Nygaard
Iller Byvej 36
8643 Ans by

Et stykke mønsk landbohistorie

25 års jubilæum i Sjælland-Syd med besøg på »Egerod«

At læse historien om landsbyen Keldbylille på Møn er som at læse et væsentligt tværsnit af Møns landbohistorie.

I forbindelse med 25 års-jubilæet i Sjælland-Syd får deltagerne i festen lejlighed til at gæste en af landsbyens gamle gårde.

Den bærer navnet »Egerod«, og man kan følge dens historie helt tilbage til slutningen af 1500-tallet, da Møn hørte under kronen. I 1660, da svenskerne efter et års besættelse med grundige udplyndringer forlod Møn, var der så at sige hverken korn eller kvæg tilbage på øen.

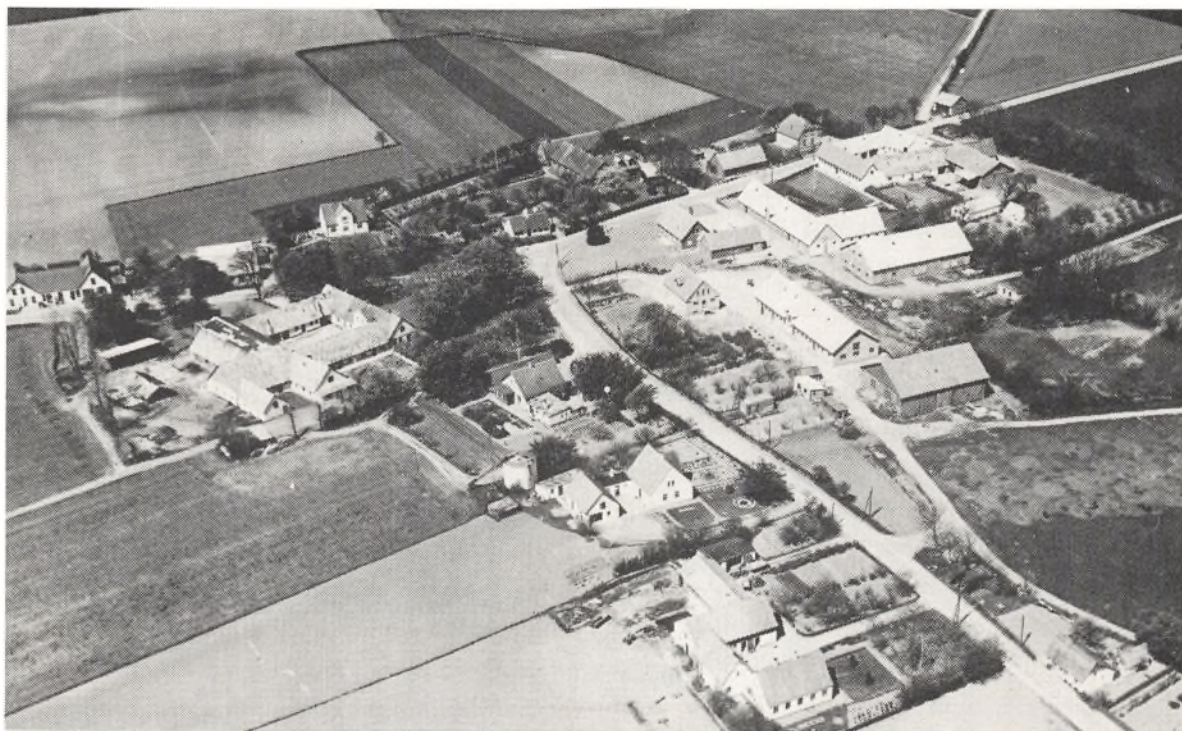
De svenske ødelæggelser

I Keldbylille var 4 af dens 8 gårde helt forsvundet for stedse. Tilbage var i hele byen 3 heste og 1 ko. Det var ikke let at få landsdelen på fode igen. At den yderligere først blev pantsat, og at derefter den kongelige hestgardes chef og amtmand over Møn, von Plessen, nærmest udøvede et udmarvende terrorregimente mod bønderne, gjorde ikke forholdene lettere. Yderligere kom der i begyndelsen af 1700-tallet kornsalgskrise til.

Vendepunktet kom, da det mønske krongods i 1769 blev udbudt til salg. Det lykkedes bønderne under gods nr. 3, hvortil Kelbylille hørte, at købe godset til selveje. Virketrang og fremdrift satte nu en positiv udvikling i gang.

Ved overtagelsen fik de enkelte købere ikke særskilt skøde. Først i 1812 fik Jacob Jacobsen Frimand kongeligt skøde på sin gård, »Egerod«.

- fortsættes næste side

Luftfoto af landsbyen Råbylille på Møn, som besøges i forbindelse med 25-års-jubilæet i Sjælland-Syd-kredsen. Til højre i billedet ses det firlængede

gårdanlæg »Egerod«. Til venstre for vejen de 10 gårde, der blev nyopført efter en storbrand i 1950.

- fortsat fra side 9

Slægten Rasmussen

I 1870 kom den nuværende slægt til gården i skikkelse af Hans Jørgen Rasmussen, født på »Halda-ger« i Hjelm, nygift med Ane Margrethe Jensen fra Hovedskov. På det tidspunkt var nye afgrøder som sukkerroer og markfrø ved at vinde indpas på Møn. Begyndelsen var beskeden, men det fik snart afgørende betydning for det mønske landbrugs økonomi.

»Egerod«s tilliggende jorder blev i tidens løb forøget med nogle huslodder, men den største udvidelse kom i 1895 med købet af nabogården.

Sønnen Jens Peter Rasmussen overtog gården i 1916 og giftede sig med Johanne, født Madsen. Han var i mange år den ene af de to ældre bønder, der efter skik og sædvane passede kontoret i Landboernes Sparekasse i Stege. Ægteparret fik sønnen Jens Frede Rasmussen, der i 1923 blev gift med Herdis, født Andersen. De købte først en gård i Grumløse (Sydsjælland), men vendte i 1932 hjem til »Egerod«, som de forpagtede.

Glidende generationsskifte

Deres datter, Grete, blev i 1946 gift med Bent Ravnsted Larsen (søn af den mønske hjemstavnsforfatter Lauritz Larsen), hvis fødehjem, »Ravnstedhøj« på 20 tdr. land i Tostrup de overtog. Tillige overtog de i 1968 »Egerod« der er på 65 tdr. land. Tidligere har begge gårde haft part i Råbylille sø, men den er solgt fra.

Fra 1965 - 1979 arbejdede Grete Ravnsted som sygehjælper på Stege Sygehus. Den ældste søn, Ib Ravnsted Larsen har fra 1984 haft halvpart i begge gårde. Både han og hans kone er lærere i Stege og Lendemark. De har en søn og en datter. Familien forsøger et glidende generationsskifte. Den ældste generation forbereder nu at flytte ind i gårdens aftægtsbolig, som den første Rasmussen på stedet i sin tid byggede.

Dagligliv

Om livet på gården fortæller Grete Ravnsted, at hendes far drev alsidigt landbrug med sukkerroer, frø, korn og almindelig besætning med kvæg og svin. Før malkemaskinerne var ansat en fodermester til at malke 14 køer. Resten skulle pigen malke. Når hun ikke kunne, måtte husmoderen eller faderen træde til. Der var arbejdsfolk i travle perioder, og kvinderne hjalp til ude, ikke mindst i høstens tid. Nu drives de to gårde uden husdyr, bl.a. på grund af gamle, utidssvarende bygninger.

Richard G. Nielsen

Lidt saga om træsko

Der er gjort mange forsøg på at latterliggøre træskobønderne, træskopolitikere, træskostudenterne m.v. Sådanne forsøg har somme tider givet resultater, men nogle steder har de også været en fiasko.

Enhver kan ved selvsyn konstatere, at træsko i nutiden er velset og næsten normalt fodtøj på fabrikker, butikker, kontorer og i hjemmene. Det er glædeligt og klædeligt, fordi træsko er sundt fodtøj. Nu betragtes træskofolket ikke som ubegavede størrelser. Landbrugspolitikeren Ritt Bjerregaard skal efter sikkert forlydende kende og bruge det praktiske fodtøj - dog uden for folketingsalen.

En gang blev der fældet masser af bøgetræ, ahorn og elletræ for at sikre træskoproduktionen. Hver landsby havde en træskomager. Træet blev savet og udhugget i passende størrelser og udformet til træskobunde, der i passende mængder kunne puttes i rygeovnen sammen med pølser og flæskesider, hvorved træet fik en smuk lød og en passende styrke til videre forarbejdning. Træskomanden havde en alsidig samling af knive, jern og bor, mærkelige i facon, men altid skarpe og blinkende. Han lavede jydetræsko, franske træsko, landmandstræsko, bondetræsko, bazartræsko, spids-snuede, rundsnuede eller med snabel. Der kunne laves mønstre i træ eller på læder og messingsøm var velkendte. Faconerne var mange, ønskerne ligeså. I ethvert hjem var der brug for træsko. I skolen var der en speciel reol med plads til elevernes træsko. Når den medbragte mad skulle spises, kunne eleverne sidde oven på træskoreolen. Drengene lærte hurtigt at hove deres træsko og forsyne dem med zinkbeslag på næsen. De voksne kunne ikke undvære træsko selv om de også ejede et par gode træskostøvler. Det var velkendt, men ikke normalt, at eje to par træsko: et par til arbejdsbrug og et par til at gå i byen med. Sidstnævnte var altid pinligt rene og blanktpudsede. Når der lød træskotrampen over gårdspladsens brosten, så vidste man, at der kom fremmede, eller i hvert fald gode bekendte. Det sidste var tilfældet, hvis hunden tav stille. Ja, de kloge og vagtsomme gårdhunde var uerstattelige.

Nogle beboere med en udviklet høresans kunne på fodslaget høre, hvem der nu var på vej. Hver mand havde sin særegne gangart. De gamle kunne også høre forskel på de forskellige hesteforspand, når et eller flere køretøjer rumlede forbi i mørkningen eller om natten.

- Det var de store vogne fra herregården!
- Det var Strandbymanden!
- Det var Mads Jørgen og hans kone i jumben!

Ja, sådan havde hver aften eller nat sine særegne toner og lyde fra ejendomme, køretøjer og . . . træsko.

E.A.

Om gården Lerskov i Budum, Sønderjylland

Når man kører mod nord ud af Aabenraa ad den gamle hovedvej 10 mod Haderslev og kommer op over bakken ved Vennelyst, passerer man efter få km Budum by, foran os ligger nu et landskab, som efter min formening ikke er særlig skønt, og set ud fra et landbrugsmæssigt synspunkt er det heller ikke særlig attraktivt. Her er nemlig det sted, hvor højderyggens landskab og natur når omtrent ud til Østersøen. Men set med andre øjne er der vel ingen steder i Sønderjylland, at landskabet er så afvekslende og hurtigt skiftende indenfor ret få km. Vender man nu blikket mod vest, ser man på afstand en stor granplantage, og rundt om denne ligger nogle spredte gårde, følger man vejen herind mødes man af et særegent landskab med endnu ret store ensomme mosedrag omgivet af store enge, hvoraf flere stadig virker ret sure og kæragtige, ind imellem ligger let bakkede sandmarker. Dette område hedder Lerskov og mod vest afgrænses det nu af den sønderjyske motorvej. Gårdene, der ligger her, ser velholdte ud og har et stort husdyrhold, og markerne bærer også præg af at være veldrevne.

I fordums tid lå her en lille landsby og i 1650 var der 5 gårde og 2 kåd med ialt 30 beboere, men efter den sidste af svenskekrigene fra 1657-67 havde den medfølgende pest næsten totalt udryddet denne lille by og kun een familie overlevede. Da der overalt lå ødegårde, som manglede bemanding, overtog denne familie hele byens jord og fortsatte alene som hertugelig fæstegaard. Af Lerskov jorder er stadigvæk en væsentlig part i slægtens eje fordelt på 2 gårde. Den først kendte ejer hed Peder Hjerresen 1550-1622, i jordebogen nævnes han også som Hinrichsen, men det er ret almindeligt at navnene staves lidt forskellig eftersom skriftføreren var af dansk eller tysk observans. Det var hans sønnesøn Nis Hjerresen 1613-1693 og hans hustru Gunder Hansdatter fra Risehjarup 1625-1704, der overlevede den meget dødbringende Plettyfus, af den øvrige familie er i hvert fald moderen og en broder død i disse år.

Efter yderligere tre generationer overtages Lerskov af en datter Gunder Nisdatter 1742-1796, som gifter sig med Heinrich Jørgensen fra Nybøl i Hjordkær sogn, en søn af disse Nis Hinrichsen 1765-1842 efterfølger dem og bliver kirkeværge fra 1811-27, men i sit ægteskab med Marie Nissen fra Søst i Rise sogn kommer ingen børn, og efter hans død beholder enken gaarden, men overdrager den senere til Nis Hinrichsens brodersøn Rasmus Iver-

sen Callesen 1808-1887 fra Kassø i Hjordkær sogn. Nis Hinrichsen blev imidlertid den sidste ejer af den samlede gård, idet ca. 400 tønder land bliver frataget gården på grund af skatterestancer. Hændelsen sker ved, at ejendommen kommer på tvangsauktion i 1820, men da ingen vil købe den, beholder ejeren stamparcellen og staten overtager de 400 tdr. land, som så bliver tilplantet og dermed muligvis Danmarks ældste statsplantage. Rasmus Iversen Callesen giftede sig 1835 med Anna Eugenia Kier, en datter af den så bekendte sognepræst Kier i Østerløgum, og de fik 6 børn, hvoraf en søn Nis Hinrichsen Callesen 1837-1922 fik halvdelen af gårdens jord i 1863 og byggede en ny gård Ny-Lerskov med 137 ha. Nis Callesen var en fremtrædende mand, foruden kirkeældste blev han medlem af Synoden og Aabenraa kreds dag samt ridder af Dannebrog, han efterfulgtes af sin søn Rasmus H. Callesen, der blev både sognefoged og amtsrådsmedlem, og i 1937 afløstes han igen af en søn Nis H. Callesen, der ligeledes blev amtsrådsmedlem. I dag ejes Ny-Lerskov af dennes søn Johannes R. Callesen. Stamparcellen på den oprindelige Lerskov blev overtaget af en datter af Rasmus Callesen, Maria Christine Elisabeth 1839-1906 og hun blev gift med Jes Nissen Kjer fra Genner. Denne var da på 144 ha. og gik også videre i slægten til sønnen Nis Kjer og fra 1927 til dennes søn Marius Kjer, hvis søn Nis J. Kjer i dag er ejer af gården, der efter senere udstykninger nu er på omkring 80 ha. Foruden de to ejendomme er der senere oprettet to andre ejendomme. I hele Lerskov området er der i dag meget få svin, men ialt omkring 400 kreaturer. Staten ejer plantagen og det meste af mosen ejes af Sønderjyllands højspændingsværk, der under 2. verdenskrig havde en vældig tørveproduktion her. Om Lerskovs omskiftelige tilværelse op gennem århundrederne kan jeg berette følgende. Selve navnet kunne jo henvises til ler, men da der overhovedet ikke findes ler i hele området, må navnet komme fra noget andet. I gammel tid hed området da også Leerskov og mon ikke det oprindelige navn har været Lyrskov, som kendes både fra Sydslesvig og længere nord på. Hele området var iflg. Meyers kort fra 1641 på 1115 tdr. land á 120 roder og den gang lå de 702 i hede og mose, 123 i eng og kærjord og kun 290 som agerjord.

Samme år var den samlede besætning på Lerskov 10 heste, 10 køer, 23 ungkvæg, 18 får, 5 svin samt 4 bistader.

Gården Leerskov før branden i 1846.

Fra perioden 1802-34 findes en oplysning vedrørende Lerskov, avlen var da

	Udsæd	Høst	
Rug	20 tdr.	60 tdr. a	100 kg
Byg	2½	12	Amtets normal-
Havre	8	30	udbytte lå den
Boghv.	8	20	gang på 4,3 fold
Hør	1	3 lispund	

Besætning 1820, 5 heste 15 køer, 25 ungvæg, 40 får, 4 svin.

At omsætningen har været uhyre lille kan ses, idet man fra et samlet areal på 1000 tdr. .. ud over eget forbrug kun kunne sælge 20 tdr. rug, 8 stykker kvæg samt 300 pund smør for hele året.

Man kunne så spørge om, hvad man så egentlig betalte i skat og med hvad. En opgørelse fra 1704 viser, at Lerskov var vurderet til samlet 587 rigsdaler fordelt på 200 på jord, 166 på bygninger og 221 på besætning og inventar med den bemærkning, at gårdens tilstand var god.

Heraf betaltes en årlig skat på 111 rigsdaler. Disse skatter var kun pålagt jordbesiddere og kan nærmest sammenlignes med statsskatter. Indkomstskatter var den gang et ukent begreb, og selv

om Lerskov var fæstegård under hertugen, betød fæstepengene kun meget lidt og var næsten symbolske, derimod skulle der i regelen udredes et ret anseligt beløb, når der skulle udstedes et nyt fæstebrev til for eks. en søn, og så godt som alle gårde her i området var arvefæstegårde, dog var i omegnens byer 50% i selveje. Ud over de ovennævnte skatter betaltes en lang række småskatter, som jeg godt kan nævne, men jeg ved dog ikke, hvor mange af disse der var pålagt Lerskov.

Voedegeld var formodentlig en afløsning af en gammel forordning om at vinterfodre landsherrens kvæg og kan sammenlignes med anden pligt penge (Pflichtgeld), disse skatter kunne variere fra 1-2 rigsdaler ned til nogle få skilling. Svinepenge - enten skulle leveres 1 svin eller 1 rigsdaler, efter 1704 dog mere. Oldenpenge (Mastgeld) afgift for at lade svinene gå på olden. Hedepenge (Heidegeld) 4 skilling, senere mere. Tørvepenge - her betalte Lerskov 3 rigsdaler og 36 skilling til amtmanden, ligeledes betalte man også her 4 rdl. 24 sk. i Dampenge, og hvis fæstepengene ikke kunne betales kontant ved fæsteoverdragelsen, måtte betales ekstra fæsterenter. Dog var Lerskov fritaget for at betale Gæsteri, som var en afløsning af en forpligtelse til at huse jagtknægte og hunde.

Indkvarteringspenge skulle kun betales i visse krigsår, for eks. måtte i 1704 betales 3 rigsdaler pr. større gård (1 plov) - Lerskov var 2 plove - til ind-

kvartering i byen Husum. I 1736 kom nye krigsskatter som Contribution og Magazin Korn, som man glemte at fjerne igen, og de blev ret trykkende og skulle udredes dels i penge og dels i naturalier, således viser et enkelt års regnskab, at Lerskov i magazinforpligtelse havde leveret 200 kg rug, 200 kg havre, 2 læs hør og 2 læs halm. Selve Contributionen var ca. 24 rgd. for en stor gård (1 plov). Derudover skulle der også udredes amtsskatter, men de var kun små, og så betaltes også en kopskat, altså en skat pr. hoved, og den betaltes af alle. Enhver kan sagtens regne ud, at Lerskov ikke havde mulighed for at klare sine skatter med den lille omsætning man havde, men når den var særlig hårdt beskattet, skyldtes det mosen, og her havde man mulighed for at hente noget ekstra hjem, foruden at man selv gravede, lejede man mosejord ud til andre, således i 1818 kostede 84 alen tørvjord fra 5-7 mark, og hvert år udkørtes flere tusind læs tørv, som fra Genner solgtes til Fyn, Als og Ærø samt flere steder. I 1818 kostede 1000 tørv 1½-2 rdl., men herefter faldt priserne stærkt. I tiden fra 1790-1814 oplevedes ellers en for den tid ukendt fremgang og velstandsstigning, korn, kvæg og tørv steg i pris fra år til år, det var Napoleonskrigene, der afstedkom denne inflation.

Folk fik bedre klædedragter, man fik glas i runderne, de gamle pottovne blev erstattet med jernovne, den daglige føde blev stærkt forbedret, og kaffen blev kendt og ligeledes omgående kaffepunchen, de gamle sandure blev erstattet med standure og således fremdeles, men efter Napoleons fald vendte hele bøtten, og i 1813 kom så statsbankerotten, den fik dog ikke en øjeblikkelig virkning, men fra 1819 indtraf den værste krise nogensinde. En tdr. rug faldt i pris fra 5 rdl. til 1½ og al anden korn tilsvarende, animalske fødevarer dog lidt mindre, mens skatterne fordobledes. Ejendomme raslede ned i pris og ingen ville købe dem, selv om de ofte kunne købes for 1/6 af den tidligere pris.

Det var under denne periode Lerskov måtte på tvangsauktion sammen med utallige andre. Præsten Peter Kier prøver i 1820 at regne sig frem til situationen for hele Østerløgum sogn. De samlede skatter og offentlige udgifter beløb sig for hele sognet til 10.000 rigsdaler, og det oversteg langt hvad landbruget kunne yde, man måtte derfor i stor udstrækning ty til andre hjælpemidler og næringsveje såsom bjergning og salg af tørv, skovning og salg af træ - teglbrænderi - vævning - strikning - knipling - træsko og hjulmageri - fiskeri og skibsfart og meget andet for blot at tjene lidt til livets ophold. Alligevel nåede hele sognet kun en fælles indtjening på ca. 14.000 rigsdaler, der var således kun 4000 tilovers, og selv om man i alle måder var stærkt selvforsynende, var der dog ting, som måtte købes ind såsom jern - visse træsorter - salt - reb

o.s.v., når dette beregnedes til ialt 2000 rigsdaler var der kun 2000 tilbage, som ligelig fordelt ville betyde 2 rdl. pr. person pr. år til personligt forbrug.

Af hensyn til stoffets omfang har jeg undladt at omtale de tre svenskekrige, dog skal lige nævnes fra Østerløgum kirkebog d. 3. dec. 1644. Denne dag blev Hans Jepsens datter fra Lerskov begravet, hun var fundet druknet i en tørvegrav på Lerskovmark, hvor hun selv var sprunget i af frygt for svenskens ryttere, Maren var ingen tøjte, hun var af god slægt.

I marts 1808 marcherede 40.000 hovedsagelig franske og spanske tropper Danmark til undsætning, her fik også Lerskov sin store part i indkvartering, det forløb ellers nogenlunde gnidningsløst, bortset fra at der jævnlige indløb klager over at soldaterne stjal, og her var belgierne de værste. Troppernes underhold kostede dog landet 20.000 rigsdaler pr. dag.

Slaget om Barsø

Som et kuriosum kan nævnes, at straks ved krigens begyndelse mente amtmand Blücher i Aabenraa, at vi også selv skulle gøre noget for at forsvare os mod de engelske skibe, der huserede i de danske farvande. Han lod derfor kystmilitisen indkalde og besatte øen Barsø, som han formodede var særlig udsat. Der blev indrulleret flere kompagnier både i Løjt og Østerløgum sogn, i sidstnævnte 150 mand i to kompagnier under ledelse af sognefoged Bundesen i Genner og Mads Poulsen i Hovslund med Nis Hinrichsen Lerskov som souschef. Man så imidlertid aldrig noget til englænderne.

Men man skiftedes trofast til at holde Barsø besat. En dag Genner kompagniet blev afløst af Løjt folkene og var på vej hjem over det smalle sund, blev der fra Barsø signaleret, at fjenden var i sigte, man vendte omgående om og ilede til hjælp, men da man kom i land, viste det sig at være blind alarm. Herover følte Genner folkene sig holdt for nar, og efter adskillige højroastede ordvekslinger røg man ind i et veritabelt slagsmål, der efter et større bravallaslag endte med, at Gennerfolkene tog løjtfolkernes anfører Eskild Smed til fange og førte ham til arresten i Aabenraa, hvor han dog straks blev løsladt. Der blev så senere ført en retssag, som blev omtalt over hele landet, men sagen endte dog med forlig. Ved nytårstid 1814 blev egnen så besat af russiske kosakker, det var de ferdinanske dragoner under anførsel af general Tettenborn, men bortset fra en del heste, som blev rekvireret, slap man stort set med skrækken, det blev meget hård vinter og efter 14 dages forløb kom freden.

Lad mig da slutte med et par bemærkninger. Flid - nøjsomhed og en ukuelig optimisme, det er ikke noget, der er i særlig høj kurs i dag, men det var det de gamle klarede tilværelsen med. Efter

fattig evne har jeg hermed forsøgt at fortælle mest muligt med færrest mulige ord, om hvad andre har nedskrevet om den tid, som mange opfatter som mere romantisk, og selv om det kun er en lille del, jeg har berettet om, er det vel nok til at give en fornemmelse af, at de gamle slægter netop har været præget af denne flid og nøjsomhed parret med en ukuelig optimisme. I en tid da ungdommen i stadig stigende tal flygter bort fra vort erhverv og i skole og omgang med jævnaldrende flæskes op med tæsen om et stadig nemmere og behagelige liv med mindst mulig personlig indsats, tænker man overhovedet ikke på, og bliver heller ikke gjort opmærksom på, at netop denne udvikling så længe verden har bestået har været det afgørende element i enhver tidligere kulturs undergang. Men nogle få vil der vel altid blive tilbage, og det er dem landbruget må bygge sin fremtid på, det er dem, der ikke ønsker at sælge førstefødselsretten for en ret linser, og synes det er noget af en falliterklæring at sætte forfædres indsats over styr, det daglige liv er vel mere værd en større fritid og flere kontante penge, særlig da når det kan lykkes at holde familielivet intakt, så det ikke er nødvendigt at sende børnene hen i fremmede udklækningscentraler. Når de gamle stødte på problemer, gav de ikke op, med sammenbidt energi løste man dem, og man gik sjældent den letteste vej.

Vi må trods alt huske på, at man jo også skal have mad i fremtiden, men vi må selv finde vejen

frem mellem miljøaktivister, enten de nu er røde eller grønne samt prøve at balancere mellem politikere, der er skræmt fra vid og sans af akademiske dommedagsprofeter, som fremkommer med tilsyneladende veldokumenterede postulater, der er meget vanskelige at modbevise og bliver modtaget med kyshånd fra en skræmt forbrugerskare. Kun tiden vil kunne afgøre om ikke det meste af det der er fremsat vil vise sig at være et falsum.

Lad fædres vejledning og mødres kærlighed i fremtiden være vor styrke.

Torp Friis Møller.

Bullade på Barsø.

Slægtsgårdsarkivet meddeler nye priser:

Folketællingsundersøgelser	60,- kr.
Slægtsgårdsdiplom	150,- kr.
Undersøgelse til diplom	700,- kr.
Gårdhistorisk undersøgelse	efter aftale

Alle medlemmer
bør have . . .

Fås på sekretariatet,
hos redaktøren samt
hos kredsformændene.
Pris 20 kr.

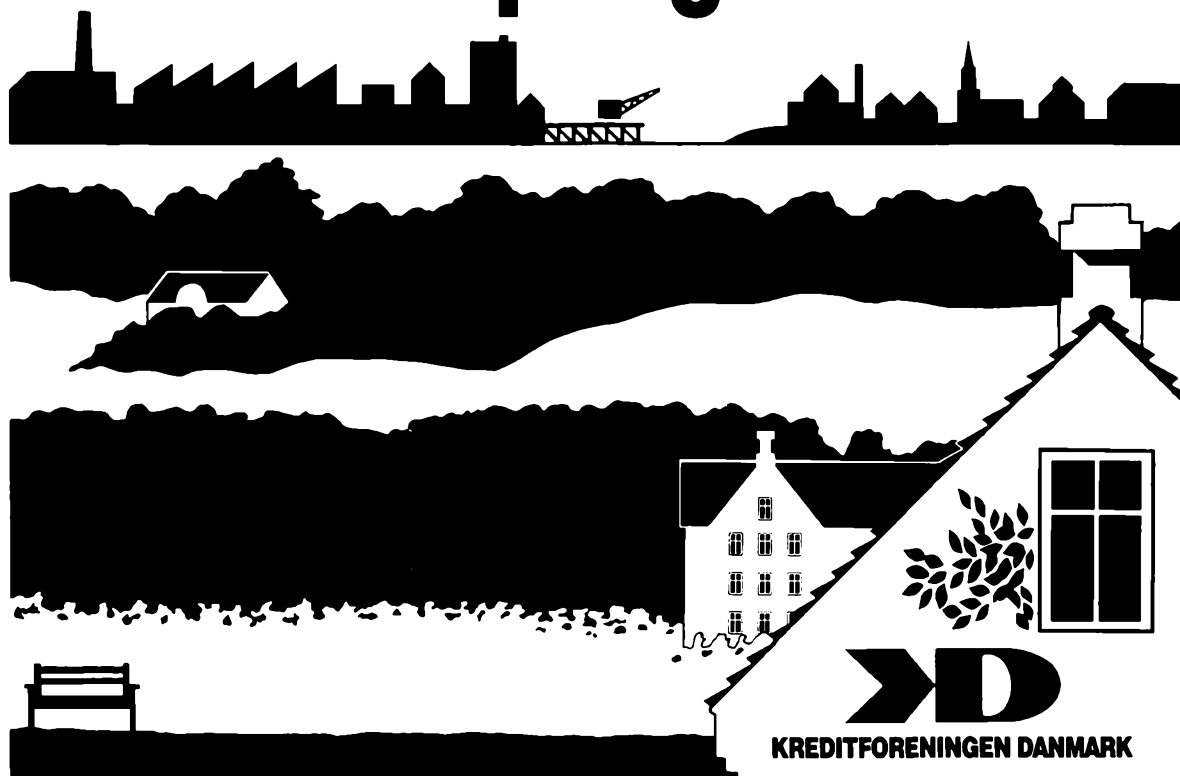
Det nye emblem

Til medlemsbladet for Dansk Slægtsgaardsforening, »Slægtsgaarden« søges redaktør, der i samarbejde med bladudvalget vil samle og redigere stoffet til bladet. Journalistisk baggrund er ønskelig, men først og fremmest ønskes kendskab og interesse for Slægtsgaardsforeningens arbejde og mål.

Henvendelse til bladudvalget senest torsdag den 15. maj 1986.

**P. Møller Frifelt,
Frifeltvej 6, 6870 Ølgod.**

Vi skaffer penge til huse.

Landboferie 1986

Nordkap og Nordkalotten over 3 lande 1.-7. juli	Kr. 5.990.-
Den store Norgestur - Oslo-Trondhjem (Värmland-Sverige) 14.-22. juli	Kr. 3.920.-
Færøerne (8 af de 17 øer og Sct Olai-festen) 24.-30. juli.	Kr. 5.970.-

**Fly-bus-helpension-udflugter-entreer-køjeplads
- alt er inkluderet i prisen.**

Rejseleder: Jens P. Petersen.

Tilmelding snarest - program tilsendes

Vælg en ferie i godt selskab

KÆRNE-REJSER
Thyrasvej 7
4100 Ringsted
Tlf. 03-61 00 23

Det er Nykredit for fremtiden.

Dansk landbrug er ikke født i går. Derfor er det også naturligt at tage højde for, at der kommer en dag i morgen. Og derfor er Jyllands Kreditforening og Forenede Kreditforeninger gået sammen i Danmarks største landbrugs-kreditforening: Nykredit.

Her og nu kommer sammen-slutningen ikke til at betyde de store ændringer. Det vil for eksempel fortsat være de samme lokale medarbejdere, du skal tale lån med.

Men ligesom landbruget er godt i gang med en strukturændring, står den teknologiske udvikling heller ikke stille.

Og det er en af grundene til, at vi går sammen.

På den måde kan vi nemlig udnytte EDB og anden teknologi til at sikre en endnu mere smidig og effektiv arbejdsgang lokalt.

Kort sagt, i fremtiden bliver det hurtigere og lettere at låne penge i Nykredit. Og ellers er alt ved det gode gamle.

Nykredit

den nye danske kreditforening

6100 Haderslev: Astrupvej 13. Tlf. (04) 52 70 00
1563 København V: Otto Mønstedts Plads 11. Tlf. (01) 15 31 34
5100 Odense C: Mageløs 2. Tlf. (09) 11 77 77
6950 Ringkøbing: Herningvej 3. Tlf. (07) 32 01 11
8800 Viborg: Sct. Mathiasgade 1-3. Tlf. (06) 62 33 33
9100 Aalborg: Boulevarden 43. Tlf. (08) 12 38 77
8260 Århus-Viby J: Kongsgårdsvej 6. Tlf. (06) 14 88 00